

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 331/2017
30.11.2017. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: др Драгише Б. Слијепчевића, као председника већа, судије Бранка Станића и судије Гордане Ајншпилер Поповић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ул. ..., број ..., кога заступа Александар Самуиловић, адвокат из ..., против туженог ГРАД БЕОГРАД, улица Драгослава Јовановића број 2, кога заступа Градско јавно правобраништво из Београда, ради дуга, вредност предмета спора 95.226.176,26 динара, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 6098/16 од 25.05.2017. године, донео је у седници већа одржаној дана 30.11.2017. године, следеће

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж број 6098/16 од 25.05.2017. године и пресуда Привредног суда у Београду П број 1688/2016 од 06.06.2016. године и предмет се **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П број 1688/2016 од 06.06.2016. године у ставу 1. изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе на плаћање износа од 95.226.176,26 динара, са каматом на износе и за периоде наведене у овом ставу изреке. Ставом 2. изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 862.980,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж број 6098/16 од 25.05.2017. године, одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П број 1688/2016 од 06.06.2016. године.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 6098/16 од 25.05.2017. године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, између тужиоца и Града Београда, Градске управе-Дирекција за јавни превоз, дана 29.12.2015. године, закључен је уговор о превозу путника у јавном градском превозу у Београду. Уговором су регулисана међусобна права и обавезе странака, на релацијама превоза - градским линијама, одређеним тим уговором. Чланом 4. уговора су прописани параметри на основу којих се врши обрачун цене превоза, као и параметри који утичу на кориговање цене превоза. Прописани параметри за кориговање цене су: промена вредности еура, промена цена на мало, промена просечног бруто личног дохотка у привреди у Београду и промена цена горива у одређеном паритету. Уговором је предвиђено да контролу цене и предлог за измену, ради Дирекција за јавни превоз на основу захтева превозника. Рок за одговор на захтев превозника је 10 дана. Цене се мењају када је промена измеритеља изазвала промену основне цене за више од 5 %, с тим да је почетак примене нових цена, први радни дан наредног месеца уколико је захтев поднет до 15-тог у месецу. Између странака је закључен и већи број анекса уговора, којима је мењан однос фактора који утичу на измену цене и њихов паритет.

Потраживање тужиоца које је предмет овог спора, потиче из овог уговора. Тужилац тражи да му тужени плати износ исказан у испостављеним фактурама, обрачунат по повећаним ценама услуга, јер сматра да због промене уговорених параметара сагласно члану 4 уговора, има право на корекцију цена услуга. Тужилац није спорио да није поднео захтев за измену цене Дирекцији. Тужилац сматра да се цена аутоматски повећава када наступе услови који су уговором предвиђени, те сматра да је његов тужбени захтев основан. С друге стране тужени сматра да одредба члана 4 уговора на коју се позива тужилац нема императивни карактер, већ је предвиђена као опција, која ће се применити само уз сагласност туженог.

Нижестепени судови су одбили захтев тужиоца у целини позивајући се управо на члан 4. Уговора. Нижестепени судови су закључили да за измену цене услуга превоза је неопходно да уговорна страна која сматра да има право на измену цене поднесе захтев, да о захтеву Дирекција одлучи позитивно, у ком случају би се извршене услуге превоза фактурисале по новој измењеној цени. Како тужилац захтев Дирекцији није поднео, иста није ни могла прихватити понуду за измену цене, па самим тим нова цена која је исказана у фактурама не би могла бити ни усвојена, што значи да тужилац нема право да врши наплату услуга по новој измењеној цени. Нижестепени судови закључују, да до промене цене за извршене услуге, не може доћи аутоматски, већ да је за то потребна сагласност друге уговорне стране, у конкретном случају Дирекције, да се та сагласност може манифестовати закључењем анекса уговора као што су то странке раније чиниле или се може манифестовати испостављањем фактура по новим ценама које би биле плаћене, од стране туженог.

Према оцени Врховног касационог суда, овакав закључак нижестепених судова се не може прихватити као правилан, па су наводи из ревизије тужиоца основани.

Уговором о превозу путника у јавном градском превозу, који су странке закључиле у члану 4. су прописани параметри на основу којих се врши обрачун цене превоза, као и параметри који утичу на кориговање цене коштања. Овим

чланом је уговорено и да „контролу цена и предлог за њену измену ради Дирекција на основу захтева превозника. Рок за одговор на захтев превозника је 10 дана“. Одредбу уговора која се односи на контролу цена и измену цена услуга, нижестепени судови тумаче тако да тужилац мора да поднесе захтев Дирекцији за измену цена, да је одговор на захтев превозника 10 дана, и да се без сагласности Дирекције (органа туженог) не може изменити цена извршених услуга, без обзира што су се фактички испунили услови за кориговање цена коштања, према уговореним параметрима.

Према оцени Врховног касационог суда, смисао одредбе члана 4 уговора је да се уговорена услуга за превоз повећава када се промене параметри који одређују цену услуга, а да се повећање цене врши на основу захтева превозника. Захтев не мора да се изрази само у форми писаног акта тако названог, већ се захтев за повећање цене може изразити и подношењем фактуре у којој је извршена и исказана промена цена услуга, услед промене параметара који утичу на кориговање цене, за одређени период.

Врховни касациони суд имајући у виду садржину предметног уговора сматра, да када се испуне услови за повећање цена услуга превоза, због промене уговорених параметара на основу којих се формира цена, а Дирекција не одговори или не прихвати захтев у року од 10 дана, тужилац има право да тражи наплату по промењеним-вишим ценама и то право може остварити у судском поступку. Тужилац као уговорна страна не може сносити штетне последице које би се огледале у губитку пословања, само са разлога што друга уговорна страна (дирекција као надлежни орган туженог) није дала сагласност на повећање цене, а при том су се за то испунили сви услови за корекцију цене који су уговором предвиђени. Према основним начелима Закона о облигационим односима, израженим у одредбама члана 11, 12, 15. и 16, стране у облигационом односу су равноправне и у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа стране су дужне да се придржавају начела савесности и поштења. У заснивању двостраних уговора стране полазе од начела једнаке вредности и узајамних давања, па се законом одређује у којим случајевима нарушавање тог начела повлачи правне последице. Свако је дужан да се уздржи од поступка којим се може другом проузроковати штета. Према одредби члана 262 Закона о облигационим односима, поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи.

Следом наведених одреби Закона о облигационим односима и садржине уговора који су странке закључиле, право тужиоцу као уговорној страни, на повећање цене услуга, кад се стекну услови за повећање цена, не може бити ускраћено, нити ограничено искључиво вољом друге уговорне стране. Ако би цена услуга у конкретном случају зависила само од воље туженог, тако овлашћење туженог би морало да се јасно уговором предвиди.

С обзиром да је у конкретном случају побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права, што има за последицу непотпуно утврђено чињенично стање, пресуда се мора укинути. Првостепени суд у поновном поступку ће утврдити; да ли је тужилац путем испостављања фактура тражио од туженог повећање цене услуга превоза за период који је у захтеву наведен, да ли

су се стекли услови да се тужиоцу за спорни период призна право на повећану цену услуга превоза и право на наплату разлике у цени и од када. Разлика би представљала износ између оног што је плаћено за спорни период од стране туженог по испостављеним фактурама и износа који би тужиоцу припадао по измењеним ценама, које би се формирале по параметрима уговором предвиђеним као коректори цене. Након тога првостепени суд ће донети нову одлуку о тужбеном захтеву тужиоца и трошковима поступка.

На основу свега изложеног, Врховни касациони суд применом процесних овлашћења и члана 416. став 2. Закона о парничном поступку је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић